ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Γράφει ο **Πάνος Παπανικολάου**

Μετά από την κατακραυγή και αφού είχαμε ολονύχτιες διαψεύσεις, παλινωδίες, ενδοκυβερνητικούς τσακωμούς και διάφορα άλλα ευτράπελα, τελικά και οι δύο αρμόδιοι υπουργοί (Χρυσοχοΐδης και Μενδώνη) διαρρηγνύουν τα ιμάτιά τους πως ούτε ο ένας ούτε η άλλη δεν ευθύνονται για την **«επιχείρηση νόμος – τάξη – ασφάλεια – παιδομάζωμα»** που εκτυλίχθηκε σε δύο διαφορετικά αθηναϊκά σινεμά δύο διαφορετικές μέρες από … μεικτές ομάδες εφόδου ΕΛΑΣ – υπηρεσίας ΥΠΠΟ υπό εισαγγελική (;) επιτήρηση και πως η επιχείρηση αυτή δήθεν οργανώθηκε … αυθόρμητα από κάποιους υπαλλήλους και κάποιους αστυνομικούς.

Αυτό το κυβερνητικό επικοινωνιακό τσίρκο –**αντάξιο ενός Joker**– που διαδραματίστηκε μπροστά στην άναυδη κοινή γνώμη πείθει κάθε λογικά σκεπτόμενο πως αν δεν είχε ξεσπάσει αυτή η δημόσια κατακραυγή μετά την επιχείρηση της Κυριακής θα είχε συνεχιστεί κανονικά και σιωπηρά το αστυνομοκρατικό παιδομάζωμα που είχε ξεκινήσει με την επιχείρηση του Σαββάτου.

Απόλυτα αναμενόμενο: διεθνώς αλλά και στην χώρα μας εδώ και εβδομάδες ισχυροί συστημικοί κύκλοι *«πολιτισμού και καταστολής»* έχουν χύσει τόνους χολής γι’ αυτό το φιλμ συγκεκριμένα και στοχοποιημένα. **Γιατί όμως;**

Είναι προφανές σε όσους είδαν την ταινία πως οι αιτιάσεις περί … «σκηνών βίας ακατάλληλων δι’ ανηλίκους κάτω των 18» είναι κυριολεκτικά ΓΕΛΟΙΕΣ. Έξι πυροβολισμοί, ένα μαχαίρωμα και κάτι κλωτσομπουνίδια είναι ΤΡΙΧΕΣ (κυριολεκτικά …) μπροστά στα λουτρά αίματος, σκοτωμών, μαχών, δολοφονιών, βιασμών κλπ από τα οποία είναι γεμάτες ταινίες και σειρές της τι βι με σήμανση «16+» ή ακόμα και «12+».

Για να μην μιλήσουμε για την αβάστακτη ανθυποκουλτούρα σωματεμπορίας και

εξευτελισμού που πλημμυρίζει ριάλιτι σόους και τρας μεσημεριανάδικα «κατάλληλα για όλες τις ηλικίες». Επίσης για να μην μιλήσουμε για ίντερνετ, βιντεοπαιχνίδια κλπ. Έχουν καταλάβει και οι πέτρες πως αν επρόκειτο π.χ. για ένα κινηματογραφικό μπι μούβι θρίλερ τύπου «Παρασκευή και 13», «Εφιάλτης στον Δρόμο με τις Λεύκες» κλπ ΔΕΝ ΘΑ ΚΟΥΝΙΟΤΑΝ ΦΥΛΛΟ γιατί όπως όλοι ξέρουν τέτοια φιλμς αν και γεμάτα από σκηνές εξαιρετικά βίαιων φόνων, απευθύνονται σχεδόν αποκλειστικά σε εφηβικό κοινό 12 – 18, κάτι προφανές από το σενάριο και τους διαλόγους, και πως η σήμανση «ηλικιακής καταλληλότητας» είναι «για τα μάτια». Αλλού είναι το θέμα.

Κάθε καλή ταινία (κι εδώ μιλάμε για μια εξαιρετική, κατά πολλούς αριστουργηματική, ταινία) είναι κινηματογραφική τέχνη που λειτουργεί με διάφορες οπτικές και αναγνώσεις.

Ο **πολιτικός χαρακτήρας** της κινηματογραφικής οπτικής είναι αυτό ακριβώς, **κινηματογραφικός.** Δεν είναι ένα στεγνό μανιφέστο πολιτικών θέσεων με μπούλετς όταν πρόκειται για ταινία μυθοπλασίας και όχι για ιστορική αφήγηση ή για ντοκυμαντέρ. Και εδώ έχουμε μια μυθοπλασία **με πολιτικό χρώμα βαθύ, ταξικό, ηχηρό, ανατρεπτικό, εμφατικό και απροκάλυπτο.**

Από την μια οι κατεστημένοι ήρωες (οικογένεια Γουέϊν) αποκαθηλώνονται από τον Ουράνιο Θρόνο των Βαθύπλουτων Αδιάφθορων Τιμωρών όπου ήταν θρονιασμένοι 80 ολόκληρα χρόνια (από το 1939 που εμφανίστηκε στα κόμικς ο Μπάτμαν): παρουσιάζονται ως οργανικά και συνειδητά μέλη μιας πλουτοκρατικής ολιγαρχικής κάστας που έχει πολύ λερωμένη την φωλιά της.

Από την άλλη ο κατεστημένος αντιήρωας, ο Απόλυτα Κακός, δεν εξαγνίζεται απλά ως ακούσιος για τις αμαρτίες του (αυτό δεν είναι ασυνήθιστο κινηματογραφικό μοτίβο): κυριολεκτικά ανυψώνεται στο βάθρο της κοινωνικής εξέγερσης ως ακούσιο σύμβολό της. Μιας κοινωνικής εξέγερσης αυθόρμητης, άγριας, τυφλής, βίαιης και απόλυτα ταξικής. Με μια λέξη, πραγματικής.

Ο ένας άξονας του φιλμ σκάβει βαθειά στα κοινωνικά αίτια της ψυχικής νόσου και στα φράγματα αδυσώπητου κοινωνικού αποκλεισμού του ψυχικά πάσχοντος: το Γκόθαμ της ταινίας είναι σκηνογραφικά καραμπαμπάμ η Νέα Υόρκη της δεκαετίας 1980 και η σκηνή όπου η κοινωνική λειτουργός – νοσηλεύτρια ανακοινώνει στον Φλεκ πως φαρμακευτική αγωγή τέλος με τα λόγια *«το σύστημα έχει γραμμένους ανθρώπους σαν κι εσένα όπως έχει γραμμένους και ανθρώπους σαν κι εμένα»* είναι ξεκάθαρη, σχεδόν ντοκυμαντερίστικη, αναφορά στην **Ρηγκανική νεοφιλελεύθερη ψυχιατρική «μεταρρύθμιση»** με την οποία

χιλιάδες ψυχικά νοσούντες πετάχτηκαν (κυριολεκτικά) στον δρόμο αβοήθητοι.

Επίσης σκιαγραφείται με αριστουργηματικό σκηνοθετικό τρόπο όλο το πλαίσιο της κοινωνικής ασφυξίας λόγω μιζέριας στις φτωχογειτονιές της καπιταλιστικής μεγαλούπολης που οδηγεί τελικά τον πάσχοντα στην έκρηξη.

Ο άξονας αυτός συναντιέται **με τον δεύτερο κύριο άξονα του φιλμ:** το βαθύ, αδυσώπητο ΜΙΣΟΣ των από κάτω για τους από πάνω. Των φτωχών για τους πλούσιους. Των πολλών για τους λίγους. Ο αντιήρωας χωρίς να έχει αποκαλυφθεί η ταυτότητά του («η αστυνομία αναζητεί άντρα με στολή κλόουν») γίνεται Ίνδαλμα της Μάζας κατά λάθος: οι θρασείς κοστουμαρισμένοι τραμπούκοι που σκότωσε στο μετρό ήταν (χωρίς αυτός να το γνωρίζει) στελέχη της λαομίσητης καπιταλιστικής εταιρείας του μπαμπά Γουέϊν. Και οι δύο άξονες συναντιώνται εμβληματικά στην (κατά την γνώμη μου) κορυφαία σκηνή της ταινίας (πιο κορυφαία κι από τον περίφημο πια «χορό του Joker στα σκαλιά»): ο αντιήρωας συνέρχεται από την παραζάλη του πάνω σε ένα καπό αυτοκινήτου όταν η Πόλη φλέγεται από την εξέγερση που εκείνος ακούσια πυροδότησε και τότε δείχνει με τις κινήσεις του πως επιτέλους συνειδητοποιεί ότι είναι το σύμβολό της.

Για να μην δουλευόμαστε λοιπόν:

ΑΥΤΟΣ είναι ο λόγος που διάφορα καθεστωτικά θινκ – τανκς σε διεθνές επίπεδο ανησυχούν σφόδρα για την πιθανή … διαβρωτική επίδραση του φιλμ στους εφήβους και όχι μόνο. Και όχι φυσικά οι γελοίες αιτιάσεις περί «σκηνών βίας», «ηρωοποίησης του ψυχοπαθούς δολοφόνου» και λοιπά μπαρμπούτσαλα – όταν καθαρίζει καμιά εκατοστή σε ταινία μιας ώρας σκάρτης χωρίς το διάλειμμα ο κάθε Δικαστής Ντρεντ ή ακόμα κι ο κάθε Φρέντυ Κρούγκερ είναι «ανεκτή κανονικότητα» που δεν τους ενοχλεί αν την βλέπουν ακόμα και παιδιά δημοτικού.

Αυτό που τους ενοχλεί πολύ με τον "Joker" είναι πως η ταινία **ΔΕΝ κηρύσσει** την εξέγερση – αν το έκανε αυτό θα την προσπερνούσαν με τις συνήθεις εξυπναδούλες και με τους συνήθεις σαρκασμούς. Αυτό που τους ενοχλεί είναι πως η ταινία **ΟΣΜΙΖΕΤΑΙ την εξέγερση.**

Πως το κινηματογραφικό της κλίμα από την αρχή μέχρι το τέλος, από τον έναν κινηματογραφικό της άξονα στον άλλον, από μια μυθοπλαστική αντιστροφή στην επόμενη, από την αποκαθήλωση των κατεστημένων ηρώων στην ανύψωση των κατεστημένων αντιηρώων, δημιουργεί την κατακλυσμιαία αίσθηση πως στην σύγχρονη ολοκληρωτική καπιταλιστική δυστοπία η κοινωνική εξέγερση είναι αναπόφευκτη. Και πως είναι η μοναδική πιθανή κάθαρση αυτής της δυστοπίας.

Κι έτσι αναπόφευκτα μιλάει την γλώσσα της σημερινής νεολαίας των καπιταλιστικών μητροπόλεων. Μιας νεολαίας που στα δεκαπέντε της ή στα δεκαέξι της έχει πια πλήρη συνείδηση της ασφυξίας των κοινωνικών αδιεξόδων.

Που τα όνειρά της για το μέλλον έχουν ήδη πνιγεί πριν καλά καλά γεννηθούν.

Που έχει αντιληφθεί πως στην καλύτερη των περιπτώσεων αυτό το μέλλον που μπορεί να ελπίζει θα είναι ένα ισόβιο μεροκάματο πείνας μετά από χρόνια σπουδαστικής προσπάθειας.

Που έχει ήδη σιχαθεί χίλιες φορές περισσότερο τον κάθε βαθύπλουτο αστό που εμφανίζεται με μουτσούνα δήθεν «ανθρωπιστή» πολιτικάντη από ότι τον κάθε Φλεκ που εμφανίζεται με μουτσούνα κλόουν.

Που δεν της αρμόζει ένα αιώνιο καταθλιπτικό Γκόθαμ ως το Τέλος της Ιστορίας.

Που μπορεί πιθανά ανά πάσα στιγμή με μια σπίθα να τα τινάξει όλα στον αέρα.

Οι σημερινοί δεκαεξάρηδες είναι ταυτόχρονα και το μελλοντικό καύσιμο αλλά και ο εφιάλτης για το σύστημα. Γιατί το σύστημα ξέρει πως η αυριανή εργατική βάρδια από την μια πρέπει να είναι εκπαιδευμένη και εξειδικευμένη στις σύγχρονες μεθόδους παραγωγής και νέων τεχνολογιών αλλά από την άλλη η αδυσώπητη παγκόσμια καπιταλιστική κρίση που κάθε λίγα χρόνια ξανακορυφώνεται με αδυσώπητη συνέπεια θα αναγκάζει τον παγκόσμιο καπιταλισμό να πετάει έξω από την οικονομική κρεατομηχανή κάθε τόσο σαν άχρηστα σκουπίδια όλο και περισσότερους από αυτήν την αυριανή εργατική βάρδια.

Έτσι θα αυξάνονται διαρκώς τα πλήθη των εκπαιδευμένων άνεργων, των μορφωμένων και εξειδικευμένων κοινωνικών απόβλητων. Και αν δεν έρθει μια γενικευμένη πολεμική καταστροφή για να τους εξοντώσει, θα αποτελούν τα καύσιμα της κοινωνικής εξέγερσης αυτοί οι πολλοί που τους απορρίπτει το σύστημα από δικά του πολύτιμα οικονομικά καύσιμα.

Έχει λοιπόν κάθε λόγο το σύγχρονο παγκόσμιο ολοκληρωτικό καπιταλιστικό Γκόθαμ να τρέμει τους δεκαεξάρηδες.

Οι δεκαεξάρηδες αντίθετα δεν έχουν τίποτα να φοβούνται από αυτό γιατί δεν έχουν τίποτα να χάσουν.